СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 214. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 15-го вересня 1939. No. 214. Jersey City, N. J., Friday, September 15, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНҐРЕС СКЛИКАНИЙ НА 21. ВЕРЕСНЯ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт скликав надзвичайну сесію конґресу для вирішення надзвичайних біжучих справ. Президент не згадує, які це справи, але всі знають, що тут іде за зміну невтральностевого закону, себто за справу дозволу амуніції й провізій воюючим сторонам.

Конґрес має зібратися 21. вересня.

Рівночасно з цим президент вислав до провідників обох партій телеграфічні запросини до Білого Дому на конференцію в справі сесії. Конференція має відбутися в передодень зібрання конґресу.

Конґресова сесія заповідається досить бурлива. Кілька прихильників повної невтральности Америки у війні заповідають, що вони будуть добиватися відповідної ухвали та будуть противитися заходам змінити теперішній закон про невтральність. На чолі цеї опозиції стоїть сенатор Бора. Одначе покищо виглядає, що, не зважаючи на завзяту боротьбу в конґресі, більшість усе таки заявиться за президента.

На конференцію в Білім Домі запрошено: віцепрезидента Ґарнера, президента палати послів Бенкгеда, сенаторів Барклія, Минтона, МекНарія, Остина й Питмена та конґресменів Рейберна, Мартина, Блума й Бернса.

РОЗБИТКИ З „АТЕНІЇ" ПРИЇХАЛИ ДО КАНАДИ.

ГАЛИФАКС (Нова Шкотія). — На американськім товаровім кораблі „Сити оф Флинт" приїхали сюди 223 бувші пасажири брітійського пасажирського корабля „Атенія", що затонув від міни або торпеди. Декотрі з цих людей кажуть, що вони бачили субмарину.

„ДЕРЖІТЬСЯ ФАКТІВ".

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Д-р Ворен Накс, директор стейтового департаменту вищого шкільництва, остерігає вчителів публичних шкіл про ведення дискусії в справі війни. Він каже, що зацікавлення війною є зовсім природне, одначе вчителі повинні керувати дискусіями учеників, головно заставляючи учеників держатися фактів.

БОЇТЬСЯ ВІЙНИ З БОКУ ОХОЧОЇ МОЛОДІ.

АТЛЕНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — Стівен Чедвик, краєвий командант „Американського Леґіону", видав публичний заклик, щоб люди, які хочуть не допустити Америку до війни, здержували свій запал, а головно запал молоді до участи в европейській війні.

НАГОДА ДЛЯ СТАРИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Морська Комісія Злучених Держав дозволила пустити в рух знову забрані зо служби кораблі „Содерн Крос" та „Америкен Ліджен".

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

СИНСИНЕТІ (Огайо). — Виконний комітет Американської Федерації Праці заповідає, що річна конвенція орґанізації, що збирається тут наступного місяця, заявиться проти военного паскарства та вмішування Америки в европейську війну.

УРЯД ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВОЕННИМИ ЗИСКАМИ В РІЛЬНИЦТВІ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар рільництва Волес видав публичну осторогу проти підношення цін фармерських продуктів через війну. Мовляв, така дорожнеча принесла би хвилеву користь рільникам, але відбилась би зле на цілому краю, а по війні нароблa би багато шкоди самим фармерам.

РОЗКРИВАЄ „АНҐЕЛА" БОЛЬШЕВИКІВ.

ВАШИНҐТОН — Перед комітетом Даеса станув як свідок Олександер Трахтенберг, один з урядовців „Інтернаціональної Накладної Спілки", та заявив, що „анґелом" американського комунізму є А. А. Гелер, президент цеї спілки й інших бизнесових орґанізацій. Свідок говорив, що Гелер піддержує матеріяльно комуністів, а большевицький уряд дає йому ріжні корисні контракти.

ПРИВЕЗЛИ „СКВЕЙЛОСА" ДО ДОКІВ.

ПОРТСМУТ (Ню Гемпшир). — По 113 днях праці вдалося нарешті довезти до берега американський підводний човен „Сквейлос", що затонув з 26 людьми на Атлантійському океані.

Човен доставлено до доків американської военної фльоти передовсім для повного розсліду катастрофи.

ПОЗИВАЄ СИНА ЗА СМЕРТЬ БАТЬКА.

САН ДІЄҐО (Каліфорнія). — Пані Локс пізвала в суд за відшкодування 12,500 долярів свого сина за те, що він спричинив смерть її мужа, а свого батька.

Позов каже, що син завзявся везти батька автом, хоч мати не давала, бо син був сплячий. Син повіз батька, заснув при кермовім колесі авта, й зіхав автом з дороги. Батько згинув у випадку.

УТІКАЮТЬ ДО СХОВКІВ.

Людність Лондону приглядалася, як сходяться до парляменту посли. Нараз дався чути гудок, що над містом появилися ворожі літаки. Населення почало втікати до приготованих сховків. Але рейду літаків не було.

ҐРІМ ЗАПАЛИВ ДИНАМІТ.

Як робітники каменолому в Сомерсті, Кентокі, збиралися покидати роботу й іти додому, вони приготовили роботу на другий день: заложили динаміти, дроти й капслі. Вночі скоїлася буря з громовицею. Ґрім ударив у каменолом і підпалив динаміт. Вибух динаміту знищив велику машинову шуфлю й інше знаряддя.

ВІД ЧОГО ПІСТРЯК?

На зборах третього Інтернаціонального Інституту Пістряка в Атлентик Сити, Ню Джерзі, прочитано цікавий реферат про те, що причиною недуґи пістряка є невідповідна їжа, головно недостача в їжі вітамнів А, Б і Е. Стверджено це зовсім певно на курятах і щурах.

НІМЦІ ПОШКОДИЛИ КАНАДІЙСЬКИМ ІНДІЯНАМ.

Через те, що Німеччина забрала Чехословаччину, індіяни в Квебеку багато потерпіли в торговлі. Вони спроваджували кольорові пацьорки з Чехословаччини, пришивали їх до ріжних шкіряних виробів і продавали. Відколи Німеччина забрала фабрики в свої руки, вони не можуть дістати цих пацьорків, бо чеські фабрики заняті виробом амуніції. Індіяни живуть в надії, що котрась канадійська фабрика зможе фабрикувати їм такі пацьорки.

„ЕСКАРДА ЛЕНІНА" НА ЛЕТУНСЬКІМ СВЯТІ.

У святкуваннях „Летунського Дня" в Хабаровську взяла участь м. ін. т. зв. „Ескарда Леніна", що є „зразковою летунською формацією на Далекому Сході". Ця ескарда повстала підчас українсько-большевицької війни й сформував її в 1919 р. Ленін. Першим чином цієї ескарди було збомбардування Киева, де перебував уряд Директорії. В 1929 р. „Ескарду Леніна" перекинули на Далекий Схід, де вона взяла участь підчас боїв у Манчуку. Від того часу „Ескарда Леніна" ввійшла в склад червоної армії на Далекому Сході. В 1938 р. відзначилася вона підчас крівавих японсько-совєтських боїв в районі озера Хасан.

НАРАДА АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ У СПРАВІ НЕВТРАЛЬНОСТИ.

Конференцію американських держав у справі становища Америки до европейської війни відкриють у Панама Сити 23. вересня ц. р.

ТРИ ОСОБИ ЗҐОРІЛИ ВІД ҐРОМУ.

В ночі з понеділка на вівторок, 27 червня, перейшла над селом Сопошином, пов. Жовква, буря з ґромами і зливним дощем. Підчас бурі ґрім ударив у стодолу Дмитра Каменецького, що швидко згоріла до тла. У стодолі спала жінка Каменецького Катерина, його донька Анна та свояк Михайло Гнида, які теж згоріли живцем. Страшна смерть членів родини викликала гнітуче враження в селі.

СТРАШНІ КАТАСТРОФИ.

З невідомих причин вискочив з рейок трамвай у Брні і зударився з трамваем, що їхав сумежними рейками. В катастрофі згинули дві особи, 36 було ранених. — На летовищі під Копенгаґеном дійшло до катастрофи підчас злету військового літака, що закінчилась смертю двох летунів. — У північно - східній Кореї недалеко Канкіо - Гокуо буря перекинула 16 рибальських човнів. 9 осіб затонуло, 16 пропало. Буря понищила телефонічні і телеґрафічні проводи.

АРЕШТУВАННЯ У ЗВЯЗКУ ЗО СКАНДАЛЬНОЮ АФЕРОЮ У ЛЬВОВІ.

З доручення прокуратора поліція арештувала Казимира Ґрабана у Львові, лікаря з чеським дипльомом, якого він не нострифікував у Польщі і тому не міг виконувати лікарської практики. Ґрабан жив з лекцій і тому знав багато ґімназійних учеників. Подробиці цієї нової скандальної афери у Львові тримають у тайні.

ПІДПАЛ НА УКРАЇНСЬКІЙ ПАРОХІЇ.

В Голосковичах, пов. Броди, згоріла на ґр. кат. приходстві стодола зо збіжжям. Вогонь підложений. Страта виносить три тисячі злотих. Серед окопишнього духовенства затривоження..

ВАНДАЛЬСЬКИЙ УЧИНОК.

На военному цвинтарі при Личаківському кладовищі у Львові якийсь вандал знищив гострим знаряддям знимку на памятнику на могилі бл. п. четаря У.Г.А., Лісікевича.

ЛІТАКИ І РИБИ.

Підчас сезону ловлі оселедців коло берегів Ісляндії в р. 1938 вжито перший раз літаків до висліджування рибних лав. Звичайно оселедці випливають на поверхню моря двічі денно, коли море спокійне, звичайно видно їх в год. 10 і 16. З літака видно дуже добре лавиці оселедців вже з далекої віддалі. При помочі відповідних знаків літак повідомляє рибалок про положення та напрям руху оселедцв чи інших риб. Згаданий спосіб виявився дуже практичний і дав гарні висліди.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ КОСТЕЛА.

В костелі св. Антонія в Рибнику заложено при головнім вівтарі і на проповідальниці мікрофони з голосникам в кількох місцях святині тому, що вірні добре не чули проповідей, бо костел доволі великий, але не акустичний. Вірні прийняли радіофонізацію костела з вдоволенням. Це вже другий випадок інсталяції радія в костелі на Шлеську. Першим костелом, у якому заложено мікрофони, була катедра в Катовицях, з вежі якої гучномовці передають з плит звуки дзвонів найславніших катедр в Европі.

СОБАКА, ДИТИНА І ВБИВСТВО ЛЮДИНИ.

В Окленді, Кал., сталася така пригода: Мала Дороті Бекстер совгалася на валках перед своїм домом. Вибіг сусідній пес і вкусив її. Бачив це вітчим Дороти, вибіг на вулицю і копнув пса. Господар пса, 15-літній Джек Реґан, зачав сваритися з вітчимом і вітчим штовхнув його. Свідком цього був незнайомий чоловік, що сидів у недалеко стоячім автомобілі. Він вискочив з автомобіля і вдарив кулаком вітчима. Вітчим упав на хідник, розбив собі череп і від того вмер.

НІМЦІ ПІД ЛЬВОВОМ

ЛЬВІВ. — Кореспондент Асошіейтед Прес переслав спеціяльним курієром до Румунії опис зпід Львова та з цілої східньої Галичини. В нім говорить, що польська армія в неладі уступає, а німецькі війська підсунулись уже під Львів. Само місто Львів, говорить цей кореспондент, знаходиться в облаканому стані. Німецькі літаки бомбардують його разураз. Що тільки робітники усунуть руїни якогось дому з вулиць і відновлять рух, літаки знов найдуть і знов завалять вулиці румовищами. „Це подібне, начеб хто хотів долонею відвертати приплив моря", говорить він. Те саме з залізничими лініями, які літаки перериваюсь разураз. Води у Львові брак, бо літаки знищили водопроводи. Люди ратуються тим, що помпують воду з нечисельних занедбаних керниць, стоячи нераз годинами в черзі. Поляки починають бути незадоволені з власних провідників. „Вони багато говорять, а нічого не роблять", говорив один поляк згаданому кореспондентові. В місті Львові, а також по інших містах цілком нема протилетунських гармат. Німецькі літаки нераз літають так низько і так поволі, що можна почислити, скільки крил має пропелер.

ПОЛЬСЬКІ МІНІСТРИ В РУМУНІЇ.

ЧЕРНІВЦІ. — Сюди прибув літаком польський віцепремієр Квятковський разом з іншими міністрами; серед них є директор польського державного банку.

ПОГОЛОСКИ ПРО СТВОРЕННЯ „УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ".

БУКАРЕШТ. — Юнайтед Прес доносить з Румунії, що німецькі війська завдають тепер польській армії розторощуючі удари. Їх безпосередньою ціллю на полудні є захоплення Львова і відтяття польської армії від Румунії. Коли це станеться, то польська армія, говориться в тому звіті, невсилі буде довше ставити опору, бо буде цілком відтята від джерел амуніції і від бензини, потрібної для її военних машин.

Вкупі з тим кружляють вістки, що німці негайно проголосять на західно-українських землях „самостійну українську державу", яка, за їх розрахованням, буде ставитись до них прихильно". Німці числять поважно на український націоналізм, який не є ні пронімецький ні пропольський, а найкраще його можна описати тим, що він є проти уряду", говорить Юнайтед Прес. Ця „українська держава, говориться там, стане випадовою брамою на Совєтську Україну, про яку Гітлер ще не забув та яку далі бажає взяти під своє панування.

ВАРШАВА ОБЕРТАЄТЬСЯ В РУЇНИ.

БУДАПЕШТ. — Польський радіовий заповідач капітан Поленський описував страхіття, що діються під цю пору у Варшаві. Ціле місто обертається в руїни. Німці бомбардують його вдень і вночі, а також тяжко обстрілюють з гармат. По вулицях повзають тяжко ранені. Стрільна нераз попадають в гурти людей і опісля на тім місці тільки яма і шматки кривавого мяса. Проте варшавяни не піддаються, говорив польський заповідач, і хоробро обороняють місто перед наїзниками. Геройством відзначаються жінки, діти, а навіть старці, які ставлять опір зо зброєю в руках. Заповідач твердив, що Варшава таки не піддасться.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО ПОЛЬСЬКА АРМІЯ РОЗБИТА.

БЕРЛІН. — Німецькі військові звідомлення кажуть, що польська армія, яка в останніх днях ставила деякий опір, тепер розбита і в чотирьох місцях цілком прорвана. Німецькі війська переможно знов посуваються вперед і це справа двох найближчих тижнів, що вона буде зліквідована цілком. Німецький штаб заявив, що відтепер він буде бомбардувати всі польські міста, а то тому, що польський штаб робить зо своїх міст твердині, а також закликає цивільне населення до участи у війні та до нападів на німецьких вояків ззаду. Гітлер змодифікував свою обіцянку не бомбардувати міст у той спосіб, що дав приказ нещадно бомбардувати ті міста, в яких знайде мілітарний опір.

АНҐЛІЯ ҐРОЗИТЬ НІМЦЯМ.

ЛОНДОН. — Анґлійський міністер Галіфекс у парляменті заявив, що коли німці далі будуть бомбардувати польські міста і цивільне населення, то анґлійські і французькі літаки те саме зроблять з німецькими містами.

СОВЄТИ МОБІЛІЗУЮТЬСЯ.

МОСКВА. — Совєти почуваються неспокійні і далі мобілізують свої війська. В достовірних колах говорять, що ця мобілізація має на цілі мирні заходи, а саме евентуальне розззброєння польської армії, колиб та, відступаючи перед німцями, хотіла перейти совєтські границі. Та дехто є такої думки, що Совєти бояться мати за сусіда Німеччину і її переможну армію. З другого боку загадковим є це, що Совєти дали приказ своїм кораблям не їхати до анґлійських портів. Вони також посуджують Польщу, що вона посилає свої літаки на її територію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАХІДНЯ УКРАЇНА

З хвилиною, як німецькі війська зачали вступати на українські землі під Польщею, зачали появлятися в американській пресі щораз частіші голоси, звязані з українською справою. Замітне тут те, що хоч Польща насильно змінила назву української землі й „вимазала" зо шкільних підручників, мап, а навіть ґазет не тільки назву „Західня Україна", але навіть „Галичина" (яку названо „Малопольскою" то американська преса, навіть та, що Польщі дуже прихильна, таки не пише про „Малопольску", а про „Україну під Польщею", а про Львів як про „столицю України під Польщею". Польський „моцарствовий гумбуг" зникає в Америці хоч у цьому напрямі з винятком польської „демократичної" преси, для якої ще далі існує „Малопольска", як і для — польських воєнних комунікатів.

Замітне також і те, що, згадуючи Західню Україну, що опинилась під Польщею, американські часописи зачинають підкреслювати, що в теперішній хвилині треба собі пригадати, що „Польща, як тільки мала нагоду, була напасником, як і інші народи в Европі".

Зацікавлення Західньою Україною зростає тепер в Америці ще й тому, що дальша доля Західньої України може дати ключ до розвязки тої загадки, якою являється німецько-совєтський договір. Назагал панує переконання, що в тому договорі мусять бути і такі тайні застереження, що відносяться головно до західньо-українських земель, які ще є під Польщею. „Ди Ню Йорк Таймс", роздумуючи над тим, приходить до висновку, що ледви чи Совєти захочуть брати Україну під Польщею, хоч і громадять великі сили на совєтсько-польській границі. Цей часопис припускає, що колиб Совєти забрали від Польщі західньо-українські землі, то таким чином затіснивсяб звязок „між українцями, що їх гнобить Росія, і націоналістичним непоборним українським рухом, що існує в Україні під Польщею". А це певно, пише „Ди Ню Йорк Таймс", не є побажаним для Совєтів. Це, пише цей часопис, моглоб статися тільки у випадку крайньої конечности, колиб Німеччина не задоволилася „старими границями", а посягала по нові землі, себто по західньо-українські й білоруські.

Треба тепер надіятися, що подібні голоси і здогади зачнуть появлятись у цілій американській пресі, коли вже появились у такій ґазеті як „Ди Ню Йорк Таймс". Зо згаданої статті видно, що американські часописи добре знають дійсний стан української справи і мучеництво українського народу. Тільки, що не завжди пишуть правду про той дійсний стан, а ще частіше збувають ту правду мовчанкою. Та тепер, коли актуалізується справа Західньої України, яку зачинають займати німецькі війська, допильнуймо, щоби про неї ширилася правда в Америці всюди, в усіх місцевостях, по всіх ґазетах.

НА ЗАХІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(Комунікат Н. П. С.).

Польща ніби хоче говорити з українцями.

Кожночасні методи володіння окупантів на наших землях оберталися завжди в двох границях, що з них одна називається спробою порозуміння, друга скріпленим терором і безоглядним винищуванням. Голоси про потреби співжиття і порозуміння лунали зо сторони окупанта завжди тоді коли знайшовся він, чи то з огляду на внутрішні трудноші, чи з огляду на недогідні міжнародні умовини, в прикрій ситуації та коли в імя державних інтересів треба було скріпляти свій внутрішній фронт. Коли одначе тільки небезпека минала і окупант починав чути себе знов добре у свойому сідлі, зростав на підбитих землях терор і наступав поворот до давних метод екстермінації. Скільки прикладів з нашого минулого можна навести на доказ правдивости цього твердження! Бо по суті беручи довгі століття нашої неволі, це саме практичне і болюче підбиття таких метод на українській шкурі.

Тактика ця знаменна дуже зокрема у відношенні до польського займанця. Завжди безоглядно він нас давив, але завжди теж, коли небезпечно ставало довкруги нього, зумів він своєчасно видвигати нові кличі про потребу взаємного порозуміння. Тоді говорилось про „нашу і вашу вольносць", про „спільні походи", чи що там інше, на це тільки, щоб легковірного українця на бажаний час приспати, до себе притягнути і на свою службу поставити. Що ділялося тоді, коли небезпека минула, не треба писати. Останніх 20 літ нашого побуту під Польщею дає достаточну відповідь у цьому напрямі.

Але часи зміняються, зміняється міжнародній уклад сил і для управляючого методи безоглядної екстермінації окупанта, родиться потреба на бажаний час інакшою мовою говорити. Що в обличчі небезпеки стосує він теж методи терору у відношенні до певних частин даної підбитої нації, це інша річ. В міру того, як зростає для нього небезпека, зростає теж охота замирювати свій **внутрішній** фронт. Зрештою в таких разах стосується теж обі методи. Конкретно кажучи, Польща, яка від останніх місяців станула віч на віч смертельної небезпеки, не занедбала і на українському відтинку відповідно забезпечитися, чи радше робити спроби в цьому напрямі. Ми вже мали нагоду писати про спроби масових фізичних ліквідацій українства на ЗУЗ, що їх поляки від кількох місяців скріплено форсують. Але практика показує, що це абсолютно не вистарчальне. Бож врешті-решт мілionів українців не дасться замкнути в тюрми, табори, чи попросту вистріляти. Тому, побіч поліційних метод бандитизму наступає теж спроба бити українців другим кінцем бука, себто з ними „зговорюватись" та їх для своїх цілей використати.

В останніх часах приносила польська преса численні вістки про переговори партійних опортуністів на ЗУЗ з поляками. Одна познанська ґазета у вислові радости написала навіть, що факт це вже доконаний, що значить, мовляв, поляки вже з українцями таки добалакалися. Бо безпосередньо по тому вияснила українська преса, що ніяких вислідно успішних переговорів не переведено. Що партійний світ уважав за відповідне з поляками тепер взагалі говорити, це вже друга річ, якої тут не торкаємо. Нам іде лиш про ствердження, що такі переговори поляки самі заініціювали та їх зо щирого серця прагнули. Це знак, що їхня шкура щораз більше починає дрожати. Що саме так є, та що бажання угоди в них саме тепер зросло, можна вичитати далі на сторінках польської преси, яка нараз стала українцями дуже займатися. Ось напр. польський „Час" пише про велике значіння для Польщі української справи і підчеркує потребу швидкої її розвязки. Він каже, що „справа доцільного управильнення польсько - українських відносин на ґрунті **сучасного міжнароднього положення** (підчеркнення наше) не тільки не втратила, а навпаки, набрала ваги". Розуміємо „Час" та подібні йому польські ґазети, але мусимо відповісти, що їхні ствperджування і надії не лише пізні, але взагалі скермовані під невластивою адресою. В сьогоднішній ситуації українці з поляками говорити не думають. Проблєма польсько - українських відносин не при зеленому столі вирішиться. Знаємо, що притиснені до муру грядучою війною поляки може будуть готові на уступки, але помиляються вони, якщо думають, що у взаємних уступках суть польсько - української проблеми і її розвязка. Варто при тому відмітити, що отсі **„ластівки" порозуміння літають в акомпаніяменті безоглядного давлення цілого українського життя та масових арештів українських патріотів.** Треба бути направду наївним поляком, або дуже кепським політиком, щоб вірити в успішність рівночасного стосування таких метод. Поминувши навіть суть нашої боротьби з поляками, що внеможливлює і виключає можливість якихнебудь пертрактацій з ними, треба ствердити, що, навіть виключно з психольоґічного боку справу беручи, акція поляків свідчить про їхню неспосібність у критичній ситуації щонебудь зарадити.

Вкінці треба зазначити таке: українські націоналісти, що в основі їхньої службі нації лежить **безоглядна боротьба проти всіх окупантів,** проти Польщі зокрема, завжди виключали всі можливості порозумінь із займанцями і піднесений ними прапор революції безперервно несплямленим держали. Факт цей означає наше становище і в сучасний мент. Свідомі відзову, який знайшла наша дотогочасна боротьба в масах, ми певні теж їх становища в тій справі. Тому як на певну карту ставити можемо в цьому випадку на них.

Нова хвиля процесів.

Безглузда польська політика, що йшла в напрямі уроєної цілі винищити все українство і завела поляків у сліпу вулицю, не перешкоджає полякам іти дальше утертими шляхами. Хоч свідомі вони, що квестія їхнього володіння на ЗУЗ є вже лише квестією часу, не занедбують вони проте ще при кінці свого володіння якнайбільше українців винищити. В останніх часах проходить на ЗУЗ нова серія процесів проти українців, яких посуджується чи то за приналежність до ОУН, чи то тільки за симпатизування з українськими націоналістами.

В днях від 7 до 12 серпня ц. р. відбувся в Бережанах великий політичний процес проти 14-тьох українців, яким закидувано приналежність до ОУН, проти кольонізаційної акції, м. ін. намагане вбивство кількох польських кольоністів та намагане вбивство поліцая. По переведеній розправі підсудних засуджено: Василя Маркова 8 літ вязниці, Омеляна Бучинського 8 літ, Трохима Кобля на 15 років вязниці. Решту підсудних звільнили.

Перед апеляційним судом у Львові відбулася 16. серпня ц. р. розправа проти Івана Лукавецького, Василя Процева, Петра Закорченного і Теодора Зельонки з Согурова, яких суд у Бережанах судив за приналежність до ОУН. Апеляційний суд постановив перевести до Львова підсудного Лукавецького, якого вивезли були вже до Пйотркова і тому розправу відложив.

Окружний суд у Бережанах судив трьох селян із Конюх, повіт Бережани, а це Івана Сеньковича, Миколу Мукевича і Михайла Куцого, яким закидали приналежність до ОУН і нелеґальну діяльність серед українців, що служили при польському війську. У висліді процесу засуджено Івана Сеньковича на 5 літ вязниці, а інших двох звільнено.

Перед окружним судом у Самборі відбулася розправа проти 13 українців і українок з Поляни біля Хирова обвинувачених за це, що уладили маніфестацію на могилах поляглих героїв. Вони співали заборонені пісні, а потім заатакували польську поліцію. Поліція дала сальву, у висліді якої зпоміж товпи згинули дві особи. Кількох поліцаїв сильно потурбовано. У висліді переведеної розправи засуджено Єфрозину Кендзерську і Степана Кузика на кару по 10 місяців вязниці, Михайла Бойка, Розалію Хому й Осипа Петровського на 8 місяців вязниці, а всіх інших підсудних від 6 до 8 місяців вязниці.

Дня 16. серпня ц. р. відбулася в Чорткові тайна розправа проти Василя Пшика, Івана Леґанчука, Сельвестра Шевця, Павла Федоркова, Миколи Мороза, Михайла Музички і Марії Вітівної, яких обвинувачувано за приналежність до ОУН. У висліді розправи засуджено усіх підсудних на кари по 3 і пів року вязниці.

Цього самого дня суджено в Чорткові Івана Дмитришина за приналежність до ОУН. Йому присуджено кару 3 і пів року вязниці.

Перед львівським апеляційним судом відбулася розправа проти Григорія Блашкова з села Попелі, самбірського повіту, та Анни Лисюк. Блашкова самбірський суд засудив за приналежність до ОУН на кару 5 років вязниці, а Анну Лисюк на 6 місяців вязниці за це, що в свойому домі скривала Володимира Лабанціва, якого поліція шукала під замітом приналежности до ОУН. По переведеній розправі апеляційний суд затвердив присуд суду першої інстанції.

Апеляційний суд у Люблині розглядав 18 серпня ц. р. справу Івана Лацюка, Теодора Лесюка і Єсима Терещука, яких суд у Рівнім засудив на кари від 5 до 7 років вязниці. Апеляційний суд затвердив присуд рівенського суду.

Перемиський окружний суд затвердив присуд першої інстанції на 4 українців Ярославщини, засуджених за це, що вони вирубали цілий сад польському осадникові, що недавно прибув до їхнього села. Трьох братів Корнятів засуджено за це на кари по 2 роки вязниці, а Михайла Матвійчука на 1 рік вязниці.

Окружний суд у Бережанах засудив о. Остапа Стернюка з Зарудець, адміністратора парохії в Липовиці Долішн., повіт Рогатин, на 6 місяців вязниці за „українізування" назвищ. Вина його полягала в тому, що в метриці написав „Мацьковський" замісць „Мацьковскі". Так карають наших священиків.

Виселили священика.

О. Микола Косарчин, парох в Іванкові над Збручем, дістав 16. серпня ц. р. від борщівського староства наказ до 24 годин опустити село. Слід відмітити, що о. Косарчин був прикладним священиком і громадянином та працював у всіх місцевих установах. Молодого священика, що втішався загальною любовою цілого села, прощали з жалем усі мешканці Іванкова.

Польський бандидизм.

В ночі з 14. на 15. серпня ц. р. прийшли кілька невідомих напасників у місті Нараєві, овіт Бережани, до хати матери Петра Пайди, питаючися за сином. Мати відповіла, що її син спить у стодолі. Тоді напасники пішли до стодоли, вивели Петра Байду на подвіря і розстріляли. Ця подія потрясла усім громадянством Нараєва й околиці.

Польські вандали.

На личаківському кладовищі у Львові знищили польські вандали знимку на памятнику на могилі бл. п. четаря УГА, Ліськевича. Як бачимо, польським бандитам небезпечні також упалі українські герої.

Українці палять польських зайдів.

„Ґазета Польска" з 15. серпня ц. р. пише: „В Карові, повіт Рава Руська, в ночі підпалено дім Ґені Кеслер. Здається безсумнівною річчю, що підпалили українські шовіністи, щоб позбутися в той спосіб двох польських кольоністів, які мешкали в домі Кеслерової, а які прибули до села, щоб купити землю і на постійне поселитися в Карові".

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ПЕРША.

18)

Тимчасом хлопи, що та як, коли й звідки вирушити. Юрай помалу впивається й роздумує над своєю бідою. Тільки брови звела й до хати. Гаразд, Поляно; може й ти колинебудь схочеш почати, а що, Юраю, те й це, а я зведу брови й піду до коршми. Хай і ти знаєш, як це смакує. Чи я маю паршиву морду, чи мені тече з очей, чи маю страшну пику, як той жебрак Ласло? Авжеж, старий я і скрізь мені повідався вугільний порох; пень я, нічого іншого від мене не залишилось; самий хребет, як я раком лазив по майнах; самі руки й самі коліна — колиб ти знала, в яких дірах я мусів видовбувати той вугіль! Ще тепер відкашлююсь чорним харкотинням, Поляно. Щож, небагато на мені знайдеш, що тобі моглоб подобатись; але вмію працювати, серденько, й побачиш...

„Гей, американче", вишкіряється Грицько Феделеш, „ти ще й не показався! То що, прийшов почастувати сусідів?"

Гордубал киває головою. „Прийшов, прийшов, але почастувати по американськи. Жиде, принеси Грицькові склянку води! А коли тобі мало, Грицю, то ось маєш ціле відро, хоч пику собі вмиєш".

„А що тобі до моєї пики?" — сміється Грицько. „Щоб тільки любилась моїй жінці".

Юрай затьмарився: що мені до твоєї жінки? Бач який, почастувати! То щож, і почастував би; далебі, сусідоньки, радо з вами пив би, тримавсяб із вами за руки й співав би, співав би, аж очіб заплющував. Та на інші речі я маю доляри; таку думку маю, сусіде, добру, американську. Почекайте лиш, доки пічну відстрілювати камінь. Гей, Гордубале, чи ти здурів? чи мало тут нам росте каміння? А за якийсь час — диви, американець і зо скали вміє доїти сметанку.

Феделеш Кирило починає співати, інші підспівують; ах, добре чоловікові між хлопами. Як довго я цього не чув, як давно вже — Юрай прижмурює очі й півголосом підтягає, тайда—тайда—тайда; й раптом, чорт зна, чого так розкудкудакався, співає, співає повним горлом, аж ногою притоптує.

„Гей, ти", кричить Грицько Феделеш. „Хто з нами не пє, хай з нами й не співає. Співай собі вдома, Гордубале!"

„Або пішли сюди Степана", вмішався Юра Федюк. „Той либонь уміє краще співати, ніж ти".

Гордубал встає, нема йому кінця, під саму стелю сягає. „Співай собі на здоровля, Грицю", каже спокійно. „Я вже й так хотів іти додому".

„А що маєш вдома робити", шкіриться Кирило Феделеш. „Маєш там наймита".

„Великий пан", докидає Грицько. „Наймита собі взяв до жінки".

Гордубал миттю обертається. „Грицьку", крізь зуби. „Про кого це ти?"

Грицько посмішкувато гойдається на ногах. „Про кого? Є тут один такий ґазда".

Хлопи встають. „Лиши його, Грицю", примовляє Варава; хтось бере Юрая за плечі й по приятельськи тягне його геть.

Гордубал вирвався й на Феделеша, мало не дотикається його носом.

„Про кого ти?" — хрипить.

„Такий йолоп є тільки один", повторює Грицько Феделеш виразно, й раптом, наче батогом ляснув: „—але таких курв, як Поляна, є багато".

„Вийди на двір", захропів Гордубал і прокладає собі дорогу між раменами хлопів. Грицько за ним, відчиняє ніж у кишені. Позір, Гордубале, позір на спину. Але Гордубал нічого, сунеться до дверей, а Грицько за ним, ніж у жмені, аж долоня йому потіє.

Усі виходять із коршми. Юрай обертається до Феделеша. „Ти", бурчить. „Так піди!"

Грицько, руку з ножем за спиною, темно сопить і готується скочити; але Гордубал, руки як тягла від криниці, хапає його в оберемок, руки не руки, підносить його й кидає Грицька на землю. Грицько падає на ноги й грізно сичить. Знову підносить його Гордубал догори й на землю, догори й на землю, наче хотів би забивати Грицьком палі; раптом Грицькові підломились коліна й хлоп летить на землю, руки розкидані, й крах! головою до якоїсь ночви, й лежить тут чоловік, наче був би купкою одежі.

Гордубал важко сопе й поглядає налитими кровю очима на людей. „Не знав я", бурчить винувато, „що там ночви".

Тут він дістав дошкою по голові, й знов, і знов. Двоє, троє, четверо людей бють мовчки Гордубала по голові, аж бубонить. „Тікайте", реве Гордубал і махає поночі руками, бє до чийогось носа, падає на землю й силкується встати. „Бються", скрикнув хтось; Гордубал встає й не може, встає під ударами й гекає, ой—ой, ще раз силкується встати...

„Що ви тут", швидкий і задиханий голос, і хлясь карбачем до заплутаного клубка тіл. Та по головах! Хтось скажено загарчав, позір на ножі! Василь Гірич сильно віддихає й помахує карбачем над Гордубаловим тілом. Юрай силкується встати. „Геть з вами, ви!" — розганяє війт й посвистує карбачем. Ех, колиб ти не був війтом, а що війт! Славний забіяка з Василя Ґерича. Вже й баби відважуються на вулицю, руки заложені, й поглядають до коршми.

Юрай Гордубал силкується встати, голову має на колінах у Василя, й хтось умиває йому лице; то Хлобуняк. „Це не був чесний файт, Василю", бурчить американець. „Вони ззаду, й два проти одного"...

Ех, Юраю, шість їх було, небораче, й всі дошками від плота; маєш дубову голову, що тобі не трiснула. „А що Грицько?" — бідкається побитий.

„Грицько має покищо досить, віднесли його", каже війт.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П. Б., Лейквуд, О. — Це не є ґазетна „стаття", а щось у роді „наукової" розвідки про вік нашої землі. Характер розвідки є того роду, що надається до друку в якімсь реліґійнім журналі, бо всі виводи оперті виключно на Біблії.

До тих, що надсилають вірші. — Коли надісланий редакції вірш був не друкований, то значить, що не надається до друку. Годі у кожному випадку писати листа і виказувати недомагання вірша. Найбільше недомагання — це погана мова, а саме мова повинна бути найбільшою окрасою вірша. А далі: забагато сліз, зідхань і нарікань. Наш нарід на рідних землях змагається, терпить і гине в боротьбі з вірою в кращу долю для будучих поколінь а ми маємо тут нарікати на „нещасну долю" і т. п. Замісць писати на старий „плаксивий" лад, краще присвятити час на якусь працю, що несе нашій справі й нашій оборонній акції в Америці — справжню користь.

• З ДНЯ •

ПОЛОЖЕННЯ ПОЛЬЩІ.

Американський журналіст Отто Толишус пише з німецько - польського фронту до „Ню Йорк Таймсу" з 12. вересня ц. р. таке:

„Кинувши проти Польщі свою могутню мілітарну машину, німці нині роздавлюють Польщу, немов на мягко зварене яйце. Пробивши шкаралупу польських пограничних оборонних ліній, німці знайшли в нутрі, в порівнянні до своїх власних оборонних ліній, мягкий жовток і вони проникнули його в багатьох місцях, навіть не зустрічаючи якоїсь рішучої загальної оборони з боку поляків... Це є загадка для німців і для невтральних мілітарних знавців, що знаходяться разом на поїздці по фронті з автором тих рядків, що поляки заздалегідь не приготовляли других і третіх оборонних ліній і що відступаючи, вони навіть не пробували сипати вали землі, чи копати окопи, подібні до тих, що помогли аліянтам спинити німців над Марною в 1914 р. В дійсності видається, що одинокою тактикою, якої придержуються поляки підчас відступу, є те, що вони втікають до міст; з яких їх опісля легко виганяють артилерійським вогнем, або обходять довкруги".

Далі Толишус говорить, що німці цілком знищили польське летунство, а також цілком порозбивали на задах шляхи, мости і всяку комунікацію, обтяжуючи польській армії відступ і стратегічні маневрування. Толишус називає польську команду, в порівнянні з німецькою, „аматорською".

НЕСПОДІВАНКА, АЛЕ НЕ ДЛЯ ВСІХ.

Можливо, що для невтральних знавців і навіть для самих німців є несподіванкою те, що Польща така слаба, немов „на мягко зварене яйце". Але це не було несподіванкою для українців.

Скільки то наші газети і наші провідники наговорились перед цілим світом, що Польща, не звертаючи уваги на її патріотичні низи, і на 35,000,-000 громадян, слаба. А слаба тому, що величезну скількість своєї енергії вона витрачує на гнетення інших народів. Скільки разів ми доказували, що Польща має в нутрі 12 міліонів гнетених національних меншин, які ненавидять польський режим за його гнет та які знутра підкопують Польщу.

Але світ нам не вірив. Тепер правда виходить на верх. В дійсним зударі з чужою мілітарною силою цього факту вже не можна закрити. Ілюзія тріскає, немов миляна банька.

ЯК ОСЛАБЛЯЛА СЕБЕ ПОЛЬЩА.

Ось якими способами Польща, чи точніше її провідна верства, ослабляла себе з середини і несвідомо копала гріб під собою:

Вона, як сказано, давила свої національні меншини, серед яких була одна третина її власних громадян. Вісьмом міліонам українців вона не лише розвязувала школи, палила церкви й нищила всі культурно - освітні інституції, але нищила також їх економічно і фінансово. Край страшенно зубожів, не було кому платити високих податків.

Маючи довкруги своїх границь ворогів, Польща мусіла розбудовувати свою армію, на яку потребувала великих грошей. Щоб добути тих грошей, вона мусіла накладати великі податки навіть на власних громадян. Серед польського селянства було велике негодування на Польщу, а в 1933 році було навіть мале повстання в західній Галичині, коло Ряшева, в якім згинули 500 польських мазурів.

ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ.

Гноблення українців і інших, відбивалось фатально також на загальній польській моралі. Бо, дозволивши своїй біюрократичній верстві ламати закони у відношенні до українців, Польща в засаді деморалізувала цілу свою біюрократичну верству. Деморалізація — це пошесть, яка не знає етнографічних границь. Хабарництво, непошанування законів, бутність, сваволя, а при тім непродуктивність польського урядництва пережерли наскрізь польську правлячу систему. Вона ступнево затрачувала охоту до поступу, до уліпшування себе і державної машини на всіх її ділянках, а свою совість заспокоювала і заглушувала надмірною вірою в патріотизм польських мас. Мовляв, патріотизм переможе всі, найстрашніші воєнні машини.

„МЯГКИЙ ЖОВТОК".

Та це показалось маною. В конфлікті Польща виявила себе, що не є ніяким „моцарством", хоч має 35 міліонів мешканців, а є тільки „мягким жовтком".

Тепер же хай світ іще раз послухає нашої ради: Польща, якої історичною ролею мало бути це, щоб спинювати німців на сході Европи, булаб далеко сильніша, коли булаб зведена до етноґрафічних границь. Справжнє „заборола" може повстати лише тоді, коли схід Европи будуть замешкувати вільні, не давлені ніким, щасливі народи. Серед них 45-міліоновий український нарід. Інакше цілий схід Европи буде нічим іншим, тільки „мягким жовтком".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. К., Ірвінгтон, Н. Дж. — Ваші думки про обєднання іміграції назагал добрі, але допис вимагає виправлення. Та Ви пишете, що бажаєте собі видрукування „без змін". Коли так, то допис не буде поміщений, бо навіть Ваш цитат з літопису не може бути поміщений у такім виді, як Ви подали, бо виходилоб, що це дослівно передано з літопису, а воно так не є. Майте завжди на увазі, що редакція тільки радіє, коли може щось містити без змін, бо змінювати — значить завдавати собі додаткової праці.

XX. століття.

Суддя: — Отже обвинувачений признається, що крав дроти з телеграфічних стовпів?

Обвинувачений: — Так, світлий суде! Я чув, що тепер телеграфують без дроту і думав, що він непотрібний...

„МОЖЕТЕ МАТИ ВІЙНУ".

Польовий маршал Герман Вільгельм Ґерінґ, промовляючи до робітників муніції, сказав на адресу Британії: „Можете мати війну, як схочете, і таку, якої схочете".

ВЕСЕЛІ СОВЄТСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ

ДО ПИТАННЯ ПРО БОЄЗДАТНІСТЬ КОМУНІКАЦІЙНОГО АПАРАТУ СССР.

Про балаґан на совєтських залізницях ґнують просто цілі леґенди. Відомий він у ріжних постатях і був віддавна Ахілевою пятою совєтської господарки. Правда, минули давно часи, коли поїзди в СССР ходили, як хто хотів та коли хто хотів, і вже тільки в сфері спогаду лишилися ті часи, коли широко й успішно практикувався т. зв. „самогон-сиґнал", тобто затримування поїзду в якомунебудь місці охочим їхати громадянином за допомогою... пляшки самогону. Ступінезе наладнування совєтської господарки витиснуло цей виґідний звичай, привчаючи поволі громадян СССР до їзди за сяким таким розкладом поїздів.

Та дуже скоро показалися в ділянці комунікації й транспорту совєтськими залізницями ріжні менші або більші хиби й недостачі. Совєтська преса майже постійно приносила відомості з ріжних околиць совєтської імперії то про брак палива, що пропадало по складницях, то просто про крадіжі збіжжя чи інших продуктів навантажених на залізничних ваґонах, то знову про попсовані льокомотиви чи про розгвинчені рейки. Ледалі частіше й гостріше почали писати й говорити про саботажі на совєтських залізницях. Усування з посад, розстріли й присуди на ріжних більших чи менших достойників цього ресорту до комісарів комунікації включно — не ліквідували „прориву" на залізничому фронті. З комісаріятом комунікації було постійно зле. В ньому теж проходили найбільше змін.

Остаточно за наладнання загроженого фронту комунікації взявся не хто інший, а один із всесильної родини Каґановичів, шваґер Сталіна, Мехель чи пак Михайло Каґанович. Посипались гострі кари й присуди, але вони тільки в малій мірі направили діло. Проте зменшилося число саботажів, хоча балаґан на залізницях далі залишився.

Всякі пляновані вимоги до совєтських залізниць лишилися тільки побожними бажаннями. Відома промова всесоюзного старости Калініна, яка підкреслила значіння залізниць у часі майбутньої війни, висувала такі вимоги:

„Щоби поїзди підїжджали під фронт з точністю годинникового механізму, щоб набої, що їх буде діставати фронт, були виконані як слід, щоб вони відповідали тому призначенню, з яким їх висилається, щоб запілля відчувало, розуміло, чого треба в кожний момент фронтові, щоб, напр., підчас нежданих воздушних налетів люди не тратили голови, щоб за мінуту після таких налетів знову й знову вступала в свої обовязки організація, щоб сільське господарство зо зменшеним числом робітників також інтензивно працювало, як і передтим, щоб промисловість побільшила свою працездатність ще на декілька разів". Показалось проте, що це поки й нема війни, справа залізнодорожних транспортів кліґає, так як і клиґала.

8. липня пів до девятої вечером тайна радіо-студія (хвиля 28.6) подавала звідомлення з СССР. Не багато можна було довідатися з цієї авдиції, бо большевицькі стації її сильно заглушували. Але деякі фрази можна було почути. Між іншим і такі: „...безперестанне погіршування залізнодорожного транспорту в СССР".

Що з цим залізнодорожним транспортом в СССР не гаразд, про це можна довідатись також і з большевицької преси. Очевидячки, що неналаднаним залізнодорожним транспортом годі успішно вести війну, маючи довжезні фронти віддалені від промислових центрів на десятки сотень кільометрів. Ось і приклад.

Як подає „Ґудок" на участку красноярської залізної дороги, в одному тільки місяці травні ц. р. 4,870 поїздів перестояло перед семафорами 11,430 годин. Це значить, що кожний з затриманих поїздів стояв перед семафором майже три години. Те саме було і в червні. Тільки за перших пять днів червня перед семафрами стації Красноярськ, Клюквенная й Черноречєнськая задержано 302 поїзди, які перестояли разом 1,026 годин, тобто пересічно кожний стояв понад 3 години.

А як собі радять з діяграмою на згаданому залізно-дорожному відтинку? Як знаємо, діяграма в СССР має сповняти ролю не тільки контрольора, але й пробудника трудової совісти у совєтських громадян. Отжеж на стацію Клюквенная приїздить поїзд ч. 711. За ним мав іти поїзд ч. 711-625. Але тому, що той поїзд не вийшов, то начальник клюквенської стації придержав перший поїзд кілька годин і пустив його тоді, коли була пора відпустити поїзд 711-625, колиб той був приїхав. І так зо стації Клюквенная відійшов поїзд ч. 711, але вже як поїзд ч. 711-625. Той поїзд згодом приїхав до стації Озерна, але тому, що місцевому начальникові знову бракував поїзд, то він відправив його, протримавши кілька годин, як поїзд ч. 911. І так ділялося з цим поїздом іще шість разів, доки він не доїхав до Красноярська. З Красноярська той самий поїзд відійшов накінець як ч. 709-1001. Значить, плян виконано згідно з діяграмою! Але як?

А тепер дальше. Ще зо світової війни є знані випадки, коли то московські залізниці доставляли на фронт там, де було потрібно, наприклад, чобіт, — рибу. Таксамо діється й тепер. З тим одначе уліпшенням, що ваґони, призначені на Далекий Схід, їдуть у Крим, або навпаки. Для контролі руху заведено в СССР на стаціях спеціяльні бриґади, що мають виловлювати з поїздів ті ваґони, які йдуть у неправильному напрямі. Але чи і в цих бриґадах нема охочих до стахановських подвиґів? Є! От і через те повстає нове замішання. Над міру ревні бриґади, щоб вказатись успіхами своєї праці, ловлять без розбору, що їм попаде. Виловлені ваґони знову завертають у неправильному напрямі. А їх знову таксамо завертають у „властивому" напрямі інші бриґади. Бо тут іде про те, щоб наловити якнайбільше ваґонів. Не дивниця, що перед семафорами таки довгенько стоять поїзди, чекаючи дозволу, щоб віхати на стацію.

Нема чого дивуватись начальникам стацій, що вони ухитряються погодити назовні ці затримки поїздів з обовязковим розкладом руху. І таким чином можна, змінюючи числа поїздів на кожній стації, висилати своєчасно поїзди зо стації з точністю, як сказав Калінін, „годинникового механізму". З таким залізнодорним транспортом пхатись на війну, це мабуть великий риск і в СССР мабуть це собі усвідомлюють добре.

А залізнодорожний транспорт не виняток. В СССР все повязано тутими вузлами. Обяви безголовя на залізницях тягнуть за собою балаґан і в інших господарських галузях життя в СССР і це річ ясна, зганяє сон з очей влади СССР, бо вона хоче не тільки розпочати „последний смертный бой", але й його виграти. ССРР готується до нього, а в звязку з цим наладнує теж справу комунікації .Та чи наладнає?

УПАДОК ДУХА.

Комендант „куріня смерти", що тримався довший час у Вестерпляте, в німецьким полоні. За його відвагу німці дозволили йому задержати свою шпаду.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Квартальний мітинг Бр. св. Арх. Михаїла, від. 198., відбудеться в неділю, 17. вересня, в годині 5. пополудні, в фаерманській гали на Пайк ул. Уряд просить, щоби всі члени та члениці на той мітинг точно прибули на означений час. Також є обовязком членів вирівняти залеглі місячні вкладки. Хто ще не є членом У. Н. Союзу, то просимо прийдіть на мітинг, а ми впишем вас до нашого товариства і У. Н. Союзу. Таксамо і діти можемо вписати, бо за низькі ціни в У. Н. Союзі кожний може мати обезпечене своє життя. Свій нарід повинен горнутися до своїх товариств та організацій. — Данило Потятиньский, предс.; Григорій Лисяк, кас.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Місячний мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 17. вересня, в галі церковній, в годині 2. пополудні. Пригадується довгуючим членам, щоби сповнили свої належитости до Союзу і Товариства, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі мають дорослі діти в діточім департаменті, щоби конче переписали їх до старших членів, бо чим скорше тим ліпше, бо менше будете платити. Просимо не забути це зробити якнайскорше. — Уряд.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в вівторок, 19. вересня, в галі, де звичайно, в годині 7:30 вечером точно. Обовязково кожний член має явитись на зборах, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени хай стараються вирівняти свої залеглі довги до Бр. і У. Н. Союзу в цім місяці, бо інакше будуть суспендовані. Подається до відома тим членам, котрі довгують до братської каси і У. Н. Союзу три або чотири місяці, і в разі слабости чи калітства не отримають запомоги після братського статуту. — Мих. Рудий, предс.; К. Гуика, кас.; А. Іванів, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 379., відбудуться в вівторок, 19. вересня, в годині 7:30 ввечір, в церковній гали св. О. Николая при Оклей і Райс у. Просить-ся членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Томас Подола, пр.; Василь Пилипів, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

RAMEY, PA. There will be a monthly meeting of the Lodge "Taras Shevchenko," No. 433, on the 17th of Sept. right after High Mass. All members are urged to be present. — N. Shyk.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Відділ 312. відбуде свій мітинг в суботу, 16. вересня, в годині 7:30 ввечір, в домі парохіяльнім. Проситься членів зійтись точно на означений час, бо є багато справ до полагодження, а довгуючих членів упоминається вирівняти свої вкладки, щоби потім не нарікали на уряд. Секретар буде переводити збори, бо предсідник поїхав на вакації. — В. Хміль, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Надзвичайні збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 17. вересня, в справі вироблення програми на „Свято Злуки" місцевих відділів У. Н. Союзу, як також є інші важні справи. Кожний член обовязаний явитися. — Іван Пігуляк, предс.; Іван Лесюк, фін. секр.; Андрій Кудлик, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Надзвичайні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76., відбудуться в неділю, 17. вересня, в годині 12. вполудне, в церковній гали при Мортон стріт. Проситься членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. Неявившийся член на зборах підлягає карі. Обовязком кожного члена на ці збори прийти. — Максим Сороковіц, рек. секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудеться в неділю, 17. вересня, в годині 11:30 рано. Повинність кожного члена прийти і вирівняти свої залеглости. Ще раз напоминаю довгуючих членів, бо в противнім разі будуть суспендовані без ріжниці. — М. Гентош, секр.

ГРОБНИЦЯ ПІЛСУДСЬКОГО.

Німецький жовнір стоїть на варті перед гробницею Пілсудського на Вавелі в Кракові. Поляки назвали це „ошуством і цинізмом".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Попрощали добрим словом і жертвою.

Дотеперішний наш парох о. Михайло Лисяк попрощався з громадою і відійшов на іншу парохію. З нагоди прощання зібрано також і на народні потреби. Покищо $15, які вислано до Обєднання згідно з покликом цеї організації, щоб жертвувати на оборону української справи. Нам подякував о. Лисяк за хліб і сіль, а ми дякували парохові за добру роботу, за труд, положений для народньої справи, за поклики в справі допомоги Рідному Краєві, за заохоту до жертвенности. Правду казав церковний предсідник, гром. Юрій Спасик, що о. парох не страшив людей пеклом, але вчив людей поступати в такий спосіб, щоб ніхто з них у пеклі не був. Були в нашій громаді часи, коли в церкві падали гіркі слова, що ширили роздор і відтягали людей від церкви. Та тепер було інакше. Від престола йшло слово до згоди, бо обєднання. І то слово, виголошене гарною, чистою українською мовою, такою, до якої молоде покоління набрало тепер пошани. Ось це є те, за що наша громада вдячна о. Лисякові. І тому прощала його з пошаною і любовю.

Ілько Яремій.

МІЛВОКІ, ВІСК.

На інвалідів.

Гром. Павло Стецик переслав через Обєднання $10 на інвалідів. Ті гроші зібрано в тамошній українській громаді.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

З ювилею на Рідну Школу.

В суботу, 2 вересня ц. р., громадяни Василь і Анастасія Низові святкували 21-літній ювилей свого подружого життя. Забава, яку справив їх син Василь, відбулася в У. Н. Домі. Було багато місцевих і позамісцевих гостей, які добре забавлялись. Були промови і побажання. Тостмайстром забави був Л. Бачинський, який зложив від себе бажання ювилятам та представив їх як добрих і примірних українських громадян, що все беруть участь в українськім громадськім житті та жертвують на народні цілі.

Серед цеї гарної забави приявні не забули і про Рідну Школу в Зборові й на поклик Л. Бачинського зложили: ювиляти Низові $2; по $1: А. Райтар, М. Гумен, Й. Качук, Л. Бачинський, Г. Захарко, С. Датз, Я. Лаврів, С. Готра, І. Никифорчук, С. Жуковський, В. Федорик, К. Драганчук; по 50 ц.: Т. Драганчук, Ф. Польовий, С. Ромей. Разом $23.75. Збіркою занялись пані А. Федорик і Д. Гумен. Гроші вислано через Обєднання з призначенням $16.75 на Рідну Школу в Зборові, а решту на іншу ціль.

Л. Бачинський.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На пропаганду в Америці.

На весіллі Катерини Рудницької з Петром Бриґінцем, яке відбулося 3 вересня ц. р., приявні гості зложили $7.30 на покриття видатків ширення пропаганди української справи. Збіркою занялись Іван Заразко й Іван Бишко. Гроші передано до Обєднання.

М. Б.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

З ювилею на народню ціль.

Дня 6 серпня ц. р. відбулися 25-літні роковини подружжя громадян Параньки й Івана Міщуків. З тої нагоди їх доньки, Люба й Ірина, брат Параньки, Іван Штогрин та братова Євдокія Андрусишин влаштували їм забаву, на котру прибула родина і близькі знайомі. При цій нагоді пані Білобрам піддала думку зібрати жертву на український шпиталь у Львові та на радіопрограму. Збіркою занявся Н. Корж. Зібрано разом $12. З того $7 вислано через Обєднання на український шпиталь у Львові.

Н. Корж.

Життева мудрість.

Якщо ваша жінка гарна, не кажіть їй цього. Вона сама про це знає! Скажіть їй краще, що вона мудра.

Якщо ваша жінка дурна, скажіть їй, що вона гарна. Тоді вона подумає, що її муж має мистецьку душу.

Всі поради, що їх дають старші молоді, зводяться виключно до того, щоби перешкодити молоді бути молодою.

М. Костишин.

ЧУЄШ, БРАТЕ

ЧУЄШ, БРАТЕ

Чуєш, брате, чуєш, друже,
Вітер віє з рідних піль,
Несе вісті сумні дуже,
Серце крає страшний біль.
  Сунуть, сунуть чорні хмари,
  Насупились сірі дні,
  Нишком шепчуть десь примари,
  В судорогах змій в огні.
Кругом чути клекотіння
Буревіїв, громовиць,
Рев шалений, то квилиння,
Вогні сиплять з гаківниць.
  Крови, руїни землю вкрили,
  Пальна зброя не мовчить,
  Труп покосом положили,
  Гайворония верещить.
Кровожадний там шаліє,
Стан бундючий занімів,
Люто пімста скаженіє,
На землю впав Божий гнів.
  Оттак, брате, світське диво
  Вирішує слушний час,
  Хтож згадає, яке жниво,
  Яка доля стріне нас?

Письменник і критик.

Письменник і критик.

Олександер Дюма, батько, мав великий жаль до критиків, що надто гостро скритикували його твори. Одного разу один з критиків закинув Дюмі, що він у котрімсь зо своїх творів ужив вислову: „в хвилинах слабости повставала виповнена болем порожнеча".

— Я не розумію, — сказав критик, — як може бути порожнеча, виповнена болем.

— Як так, то вас ніколи не боліла голова, — закінчив розмову Дюма.

Так дуже.

(Казка для дозрілих).

Жив собі чоловік і жінка. Чоловік часто побивав жінку, жінка плакала і взагалі голосно розпачала.

— Чому його не покинеш? — дивувалися сусідки.

— Бо його люблю, — пояснювала жінка.

— То чого так кричиш, коли тебе бе?

— Бо боюся, що рука буде його боліти, — відповіла жінка.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МЕЩКАННЯ?

Якщо думаете змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвилі. Просимо не переказувати нічого почтареві. Найкраще виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи".

Число відділу ____________________

Імя й назвище ____________________

Стара адреса ____________________

Нова адреса ____________________

Почта ____________________

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ (80)

Як Менофра видала приказ воякам дістатись до нутра кімнати і схопити живими Тарзана та його приятелів, Тарзан відповів грімким голосом: „Коли твої люди ввійдуть до середини, я убю короля". Вояки зупинились. Хвилину панувала тиша, бо вояки питались королевої, що далі робити.

Далі заговорила Менофра: „Випусти короля живого, а я вас відпущу цілими". Та в тій хвилі король почав трясти головою, хотячи щось заговорити. Увільнившись трохи, він заговорив: „Не випускай мене, бо та чортиця вбе мене скоріше від тебе". Тарзан засміявся і відповів: „Може ми якось цьому зарадимо".

Він почав диктувати Форосові умови: „Ми годимося на пропзицію королеви. Але в додатку домагаємося, щоб нас випущено до „просмику воїнів", щоб віддано великий жемчуг і вкінці, щоб разом з нами йшов ти аж до просмику. Бо т той спосіб ми матимемо запоруку, що королева не зломить слова". Форос на це згодився.

Тепер Форос підійшов до дверей і почав передавати ці умови королевій. Але королева не хотіла на це згодитись. Тоді король почав її благати, щоб конче на це згодилась, бо інакше він згине з рук Тарзана, а тоді і її королівство пропаде. Та королева вилаяла своїх вояків і звеліла їм добуватись до середини.